

DOKUMENTATION

MSB WORKSHOP FÖR EXTERNA AKTÖRER

LEDNING OCH SAMVERKAN VID OLYCKOR OCH KRISER

STOCKHOLM 22 juni 2010

Dokumentationen är skriven utifrån det som sagts gemensamt i rummet. En stor del av dagen ägnades åt grupparbeten och dokumentation gjordes av varje grupp. Den dokumentationen är tolkad och inskriven i detta dokument. Vissa ord är uttryckta med xxx och det används när det inte gått att tolka vad som sagts eller skrivits.

Kontaktperson MSB

Bengt Källberg
tfn 010 2405004
bengt.kallberg@msb.se

Inledning

Håkan Axelsson, enhetschef UB-UTV MSB och Samuel Koelega, MSB

Håkan:

Syftet den här dagen är att vi vill bedriva utveckling i ett samarbete och genom dialog med de aktörer som är berörda av de frågor som vi arbetar med. Det är inte meningen att se den här dagen som att vi från MSB kommer med ett färdigt koncept. I det här arbetet vill vi jobba tillsammans med er.

Med tanke på flera av de stora händelser vi har bakom oss är det en insikt att ledning och samverkan behöver diskuteras och utvecklas.

Förra året ägnades åt mycket internt arbete i MSB, men nu är vi igång med nya processer. Vi har kommit igång med våra uppdrag. En del av dem är snarlika, men behöver genomföras ur olika perspektiv och tillsammans med samhället/sektorn.

Idag ska vi fokusera på ett av uppdragen – att ta fram en inriktning.

Inriktning

Inriktningen är en sammanfattande beskrivning av identifierade behov av verksamhet som bör bedrivas och kan även innehålla pågående och planerad verksamhet

Vilka mål vill vi uppnå? Vår avdelning vill sikta på lång sikt, till skillnad från Avdelningen för samordning och insats, som arbetar operativt i nu- och närtid.

Jag (Håkan) tycker att MSB blivit en myndighet som är bra på att samla duktiga människor.

Det är ett dilemma att vi i ledningsfrågor ofta starta med att ägna oss åt tekniken och låter den vara drivande. Visst är tekniken viktig, men vi har varit dåliga på att lyfta fram organisationens behov – HUR vill vi leda? Därefter bör diskussioner om teknikutvecklingen komma.

Samuel:

Vi vill lyssna på er, få veta vad ni har för behov där MSB kan vara ett stöd i utvecklingen.

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Mål med workshopen

**Att kartlägga behov och brister
avseende ledning och samverkan
vid olyckor och kriser**

Mycket verksamhet pågår inom MSB som berör detta område.

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Några exempel på pågående arbeten

- Inriktningsarbete ska leda till gemensam riktning
- Nationellt ramverk för koordinerat beslutsfattande
- Metodkoncept för geografiskt områdesansvarig funktion
- Utveckling av alarmering och lägesbild inom kärnkraftberedskapen

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Syfte och mål med uppdraget

- Att utveckla och öka samhällets förmåga att hantera lednings- och samordningsproblematik vid olyckor och kriser
- Övergripande beskrivning
- En gemensam inriktning/målbild
- Underlag för verksamhetsplanering

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Omfattning

- Lednings- och samordningsproblematik vid olyckor och kriser i samhället
- Från uppgiftsnivå till system av system
- Lokal, regional och nationell nivå
- Offentliga och privata aktörer
- Omfattar och berör många verksamheter

Vi vill se hur problematiken kring hur och när det behövs samverkan, en gemensam ledning och i vilka situationer etc. ska hanteras.

Lars Fredholm började med att ge deltagarna en "orienteringskarta" och sätta igång fantasin.

Lars Fredholms presentation finns som bilaga och dokumenteras inte här i sin helhet. Tanken med hans inledning var att ge deltagarna en orienteringskarta och att få igång fantasin. Kriser och olyckor – eländen – kan vara så många olika saker och uppstå ur så väldigt många olika situationer. Det kan behövas en tankeväckare för att se dessa och även relatera till sina respektive verksamheter.

Grupparbeten och diskussioner.

Bengt:

Vi vill ge samhällets olika aktörer de rätta förutsättningarna i de olika roller som ni har. Här behöver vi inspel från era respektive verkligheter. Det hoppas vi att få genom dagens olika grupparbeten och diskussioner.

Samtalsfråga 1.

Beskriv nuläget. Hur ser du på ledning och samverkan utifrån din organisation?

Skriftlig dokumentation:

Grupp 3

HC: Olika förväntningar på olika aktörer beroende på förväntningar, värderingar och kunskap om andra organisationer.

MSB: Nomenklatur, vad menar vi i olika sammanhang.

Tull: •Regeringskansliet har inte tänkt igenom hur samordning ska fungera jmf det Fredholm sa om system i system.

- Samverkan i kris startar med närverkande under lugna former.
- Det som inte finns i regleringsbrev blir inte gjort.
- Se över lagstiftning avseende samverkan.

Rtj: Börja operativ samverkan redan vid skrivbordet, när det inte finns pengar eller uppdrag för att kunna samverka i övningar mm. Ekonomi tyvärr bromseffekt.

Alla: Samverkan är grunden till bra ledning.

Lst: • Sällan operativ – samverkan genom samordning. Väl förberett idag med checklistor mm.

- Nomenklatur kan bli problem.
- Olika tidcyklar bland olika aktörer i en händelse som kan påverka hur vi ska leda/samordna verksamhet. Detta bidrar till att det kan bli svårt att få bra beslutsunderlag.
- Övning är viktigt. Utbildning.
- Då aktörer arbetar under olika lagstiftningar så skapas olika ledningsstrukturer.
- Avtal mellan staten och SKL.

Grupp 4

USP: Behov av samverkan över regionerna, platt organisation, många konsulter, få chefer.

Lst: Skapa "arenor" för samhällsviktiga aktörer. Planering såväl som operativt skede. Regional leverantör av lägesbilder för centrala funktioner/myndigheter.

Fkassa: Ingen geografisk indelning, dock ett antal "noder". Samverkan med andra centrala funktioner (systemverksamheter)/myndigheter. Saknar information från perifera aktörer samt centrala aktörer.

Rtj: Ny organisation sedan början av året i Oskarshamn/Högsby. Samverkan med andra kommuner och länsstyrelsen. Särskild samverkan med länsstyrelsen avseende kärnberedskapen. Bygger även upp samverkan internt inom kommunen (med olika förvaltningar). Samverkar med centrala myndigheter ett måste!

MSB: Behov av samverkan mellan aktörer internt MSB. Ledning genom gemensamt tankesätt.

Grupp 6

Lst: Ledning – Uppförssbacke avseende kärnenergiberedskap och otydlig ansvarsfördelning. Samverkan/samordning – Bättre läge, bra samordning inom områdesansvaret. Samordnande funktioner – förbereda samverkansmönster.

BRM: "konsultperspektiv", risk och riskhantering. Behov av att identifiera ansvar, beroendeförhållanden och kommunikation – skapar grund för en god krishantering.

MSB/Rakel: "Samverkan i Rakel". Nationella riktlinjer för Rakel. Hur ska Rakel nyttjas?

FoI: Ofta teknik före metod! Vad ska FoI göra och vad har FoI att bidra med? Otydligt uppdrag när det gäller ledning och samordning.

Rtj, Göteborg: Brokig bild bland kommunerna. Förbund med flera kommuner. Mitt i en utveckling. Tradition, skadeplats, här och nu, tekniska frågor. Vi jobbar för att bli mer pro-aktiva och för att kunna arbeta mer övergripande som en del i samhällets krishantering. Tradition ledning kopplad till resurs. Behov av ledning på fler nivåer även vid mindre händelse med så resursbehov. Behov av ledning på fler nivåer. Två perspektiv – skadeplatsnära – och samverkan med samhället. Bägge måste hanteras.

Lst: Helhetssyn och omvärldsorientering – behov av.

BRM: Fokus på operativ ledning – behov av strategisk ledning.

Gbt: Teknikutveckling måste stödja de olika lednings- och samordningsnivåerna.

Suk: Fokus på samhällets elförsörjning och branschsamverkan. Företagen behöver involveras i samhällets krisberedskap.

Grupp 8

- Ok inom egen organisation men det oklart vid samverkan med andra organisationer som lyder under annan lagstiftning. Kännedom saknas om andra myndigheters ledningsfunktioner och arbetsformer. Vem vänder man sig till när det behövs mer resurser – nationell koordinering saknas.
- Bildat lokal samverkansgrupp som träffas på olika nivåer – skapar ett gott klimat/lär känna varandra/bygger relation som underlättar samverkan vid elände. Har bestämt vilka som gör vad utifrån vad personer är bra på och hur personkemin fungerar.
- Olika samverkan kan leda till att samverkan med andra aktörer inte fungerar – svårt att koordinera alla regioner – ”muren” beror på att man har bestämt vilka regioner som ska samarbeta. Regionindelningar inom olika organisationer/myndigheter/verk är olika uppbyggd uppifrån (oklart vem som har beslutat).
- Skapar en samverkan underifrån på eget initiativ.
- Borde hitta andra former/modern teknik för samverkan/möten/samordning.
- Samverkan med privata aktörer saknas i stort sett.
- Kunskap/samverkan med forskning när det gäller kunskap om krishantering ur ett psykologiskt perspektiv – ”sense-making” behövs mer.
- Central ledningscentral saknas som kan hantera elände när det är för omfattande för att hantera lokalt. Risken är att information och hantering uppifrån och ner kan göra att de som ska hantera eländet inte får rätt information.
- Problem med samverkan: Komplexiteten, regionens/områdets storlek, vem har mandat, tjänstemännen kan inte ta politiska beslut (oklart med gränsdragning mellan tjänstemän och politiker), förstår inte andras problem, så inne på sitt eget tänk, olika terminologi och personalomsättning hinder för att få personliga relationer och en fungerande grupp.

Grupp 9

MSB: Svårt att få behoven beskrivna. Viktig fråga att jobba med och att få fram en kartläggning.

Södertörns brandförsvaret: • Bra kommunikation och struktur inom organisationen. Tekniska hjälpmedel kan bli bättre. Använda moderna kommersiella produkter t ex Skype.

- Svårigheter visar sig när det uppstår behov av samverkan med andra organisationer.
- Kommunikation mellan högre beslutsnivåer behöver underlättas och komma igång snabbare.

Skatteverket: • Ser till att kommuner och länsstyrelsen får pengar.

Folkbokföring, får födelsenummer, begravingar, SPA-registret.

- Samhällskritiska system som måste fungera, det finns en organisation inom verket för att säkerställa det. Väl övad och flexibel organisation.

Kommunikation viktig.

- Stötta andra myndigheter eller kommuner med t ex pengar.

Landstinget Stockholm: Katastrofmedicinsk plan över hela hotskalan. Behov av samsyn på vad ledning är inom organisationen. Hur kommunicerar vi med varandra både inom och utåt från organisationen. Hitta en gemensam struktur och metoder för samverkan.

Lindholmen Science Park: Arbetar med forskning och teknik för information och kommunikation. Standardisera för att underlätta informationsdelning. Tekniska system är inte ensamma lösningen för bra kommunikation.

Grupp 10 (svårt att tyda noteringarna)

Ambulans: inom landsting – inre samverkan, regionalt – landsting mellan.

Önskvärt: Fokus på samverkan operativ nivå.

Rtj Södertörn: Kunskap och kontaktvägar bör vara skapade innan. Kunskap om varandra och alla, se nyttan av samverkan. Ej för statiska rutiner. Nya sammanhang: t ex stenkastning, vem samverkar vi då med? Media är en ny samarbetspartner. Måste tänka på nya sätt! Telefonkonferenser används.

SEKO (polisfacket): Beredskapspolis – Öka kunskap om beredskapspolis, RPS har inte tagit sitt ansvar. Resursen utnyttjas inte. Krishantering...är för mycket personberoende.

Ledning – Olyckor ok. Större katastrofer mer tveksamt. Brist mellan polismyndigheter.

Samverkansbrister, ingen dokumentation, brandväggar mellan olika filialer. Extern linjeorganisation. Riskanalyser inte tillfredställande.

Cofour AB: Förutsättningarna för ledning och samordning: t.ex. lokaler, instruktioner m.m.

Bygger fast oss i lokaler, ej flexibelt.

Grupp 11

Landstinget Västerbotten: • Många olika verksamheter och projekt.

- Sjukvårdsledare – samverkan på olycksplats, bra/dåligt.
- Lokal krisledning (sjukhus)
- Regional krisledning (landsting)
- Stuprörstänk jmf finsk modell (nödcentral)

SOS Alarm: helt olika syn på ledning i Sverige. Stor variation mellan kommuners storlek och förmåga och behov. Olika roll för länsstyrelse, landsting/region. Samverkan är väldigt olika i länen. Konkurrenssituation om informationen, särskilt inom staten. Ingen gemensam information – samordning behövs.

Swedish Rescue Training Centre: Måste definiera hur man ser på ledning inom olika enheter. Ska man kunna samarbeta måste man definiera – ledning, samverkan och samordning. Vad innebär det att samarbeta med varandra? Var börjar hotskalan? Kan man flytta ”hotet”, det finns ett glapp mellan förebyggande och att det har hänt. Detta blir tydligt vid övningar och utbildningar.

Alla: Utbildning! Systembehov! Systemsyn!

FRO/FOS Stockholm: Frivilligorganisationerna har uppdrag åt vissa av beredskapsmyndigheterna. Erfarenheterna vinner man i sällskap med sin uppdragsorganisation. Saknas samordnad bild av stabsarbete.

Samverkansbehov information för lägesbild.

Samverkanskonferenser, ingen form av synergieffekt vid dessa konferenser.

Grupp 12

VLL AKMC: • Viktigt att titta vidare på samordning och ledning ur ett glesbygdsperspektiv. Island har kommit långt i detta arbete.

- Olika förutsättningar råder inom olika landstingsdelar. Ur ett geografiskt perspektiv t ex VLL för händelser där Norge/Sverige eller Finland/Sverige. Helt olika förutsättningar råder.
- Vi har också tappat det ideella perspektivet, t ex civilförsvarsförbund, Röda korset. Dessutom är det i glesbygden vanligt att personer har flera olika roller i flera frivilligorganisationer. Tendensen är att detta är minskat engagemang från medborgarna och det allmänna.

Uppsala kommun: • Samhället tar stora kliv mot att privatisera och lägga verksamheter på entreprenad. Ställer otroligt stora krav då att leda vid kriser och lyckor.

- Med andra ord svårare att leda en kommun idag. Politiker och tjänstemannarollen borde synas också. Ett viktigt perspektiv med olika förutsättningar.
- Ett annat exempel: Varför inte ta fram mindre Rakelterminaler eftersom man inte vill släpa på stora tunga kommunikationsverktyg ur ett lednings/samordningsperspektiv.
- Räddningstjänst är en liten verksamhet i en kommun idag jämfört med annat, men mer saker läggs på räddningstjänsten.

Rtj Södra Älvsborg: • Samordning på ledningsnivå "inre ledning" är bra idag. Däremot sämre på insatsnivå vad avser medelstora olyckor.

- Fördel att vara rtj-förbund när det kommer till att leda och dela resurser.
- Nackdel med förbund när det kommer till samverkan utanför förbundets gränser. Självbilden är däremot att man är störst, bäst, vackrast.
- Viktigt att kopplingen mellan samhällsstörning, kris och olycka manifesteras i avtal vilket oftast görs i förbund. Borde göras mer. På fler ställen och bland fler aktörer.

Combitech: • Ett privat bolag eller en privat aktör har inga större problem med ledning. Styrts av andra principer.

- När det däremot kommer till att det privata måste samverka med offentliga aktörer kommer det bli mer problematiskt. Olika kulturer, olika förutsättningar.
- MSB måste vara pro-aktiv i det viktiga arbetet med att få ledning/samverkans-principer och avtal att fungera.
- Samhällsutvecklingen pekar på ökad outsourcing, verksamheter på entreprenad utifrån marknadsmässiga spelregler, t ex ambulanssjukvård, sjukvård, informationssäkerhet, räddningstjänst (?) mm.
- Allt mer tjänster/kompetens kommer köpas utifrån.

SOS Alarm: • För SOS Alarm så regleras verksamheterna via avtal med staten, innehåller även konsekvenser för ledning/samverkan.

- Krav ställs på andra tjänster. Där SOS Alarm ska stödja på andra sätt.
- Medborgarna är SOS Alarms sensorer, vill ha ETT nummer att ringa.
- System måste fram. Även principer, fördela viktig information till olika aktörer ur ett lednings- och samverkansperspektiv.
- Detta stöd måste stödja bättre ledning/samordning.

Grupp Xx

- Centrala myndigheter/organisationer har problem att representera i det småskaliga samhället.
- Olika politiska styrningar påverkar samverkan.

- Olika kulturella och demografiska och geografiska förutsättningar.
- Det finns olika tolkning av samordningsansvar och områdesansvar (lagar och förordningar).

Grupp Xx

LSt Geo-ansvar Västernorrland: • Utmaning informera andra aktörer.

- Bra på andras ansvar.
- Samverkans ledning:
 - Om flera kommuner – telefonnäten och WIS
 - TIB-nätverk (bestämmer roller, åtgärder vid möten)
 - Vem har ansvar?
 - Regional lägesbild kommuniceras.
 - Nordsam – förberedande
- Gå åt samma håll.

Ulricehamns kommun: • Central ledning + krisledningsnämnd

- Krishanteringsråd flera kommuner
- Skapa nätverk, t ex tele, frivillig, kyrkan – kontaktuppgifter.
- Hitta en gemensam målbild.
- Kärngrupp för att hantera generella händelser, annars olika grupper för olika händelser.
- Hitta formerna för samverkan.

MSB: • Ungefär som länsstyrelsen, men nationellt + eget sektorsansvar.

- Stödja samordning (samordningskonferenser, telefon).
- Samordna informationen till allmänheten, Krisinformation.se + call center + Twitter.
- Samla in information om behov.

Socialstyrelsen: • Samverkan i Rakel.

- Ute – fält, bra med central nivå men måst fungera ute i fält.
- Samverkan med MSB/landsting – bjuder in representanter.
- Bedriver tillsyn i styrning och ledning.
- Geo-ansvar, kommer med rekommendationer, regler och riktlinjer.
- Har lärt sig att samverkan är bra.

Grupp Xx

- Samordning ska ske genom och/eller genom samverkan.
- Vissa, de flesta, aktörer ska vi bara leda
- Vem bör flagga i Sverige för samverkan och ledning? MSB, lst, rtj... Varför ska MSB leda rtj? Förutsättningar är inte desamma för olika rtj.
- Behov finns av gemensamma begrepp/termer.
- Samhället behöver ett gemensamt system för krishantering, ledning olyckor/kriser där erfarenheter och utvecklingsmöjligheter tas till vara och återmatas in i systemet.

- Gemensamt tankesätt kring begrepp/termer/behov av samverkan
- Informationsdelning – Lst har ett ansvar att dela information som ska gynna andra aktörer. Inte alltid ser aktörerna själva behovet av deras information för andra aktörer.
- Aktörer ska inte tvingas in i systemet utan ett klimat för samverkan behövs.
- Ekonomi/kostnader kan sätta käppar i hjulet för samverkan. Kostnadsfråga behöver vara tydlig för att gynna samverkan.
- Information overload – vilken information behövs och vilken information behövs inte? Aktörerna måste själva veta vilken och meddela vilken information de behöver. Lst kan inte döma av att lalla bara ska lyssna till dem.
- Gemensamt system behövs.
- Vem ska ta lead inom det geografiska områdesansvaret? När är kommunen kontra lst ansvarig? Hinner de sitta ned? Kanske behöver detta vara löst innan olyckan eller krisen är framme.
- Privat/offentlig samverkan – hur får samhället/systemet med privata aktörer? Upphandling? Kan privata aktörer gynnas på annat sätt? Utveckling, kontakter, förståelse?
- Skapa incitament för samverkan. Berätta om nyttan med att samverka, annars kommer aktörer inte att samverka eller ta till sig samverkan. Varför ska vi förbereda oss för något som kanske inte inträffar? Upplys om ansvar och roller.
- Gör analys av roller och ansvar innan samverkan för att dra nytta av samverkan.
- Händelsestyrt system idag, borde vara processtyrt.
- Detta borde hänga ihop med RSA/förmågebedömning som en grundläggande faktor.

Några röster!

Bengt: Vi har bett tre av deltagarna att dela med sig av sina tankar kring ledning och samverkan ut några olika perspektiv.

Thomas Winnberg, räddningschef,

Räddningstjänsten i Kiruna

Jag har lång erfarenhet från kommunal räddningstjänst och har därför blivit ombedd att säga några ord utifrån mitt perspektiv och min erfarenhet.

Jag började jobba inom kommunal räddningstjänst i Haninge i södra Stockholm 1985 som brandman, 1993 blev vi ett gemensamt förbund: Södertörn, där kommun efter kommun slogs ihop.

Jag började intressera mig för ledningsfrågor och jobbade även tillsammans med tidigare räddningsverket. Det var spännande och ju större vi blev, desto större chanser fick vi att hitta på saker.

Förra året bytte jag jobb, flyttade till Norrland och blev Räddningschef Kiruna.

Flytten var inte bara 130 mil, utan också 20 år tillbaka i tiden ledningsmässigt.

Det måste vi alltid komma ihåg, det är så det är. Och det är ett av budskapen som jag har till MSB: Tänk på alla i det här avlånga landet. Det är en oerhörd skillnad mellan olika kommunernas förutsättningar.

Kiruna har 24 000 invånare, men geografiskt är kommunen lika stor som Skåne, Blekinge och Halland tillsammans. Vi har ganska små resurser, det finns i stort sett EN uttryckningsstyrka. En slutsats man kan dra är alltså att vi arbetar alltså långt till vänster på riskskalan som Lars visade – det är främst de små vardagliga händelserna vi behöver hantera.

Krävs ett annat tänk för att vi ska kunna börja samverka, men det kommer inte att gå så fort – kommunen är liten och fattig. MSB måste i det här arbetet ändå få med oss så att vi kan medverka. Jag tror på att träffas som nu i den här workshopen och tillsammans diskutera ledningsfrågor.

Ett annat budskap är att jag tycker att utbildningen fokuserar för långt ut till vänster på skalan, mest på de små sakerna. Det behövs större och bredare kunskaper i ledningsfrågor, och resurser, för att kommunerna ska utveckla förmågan att samverka.

Jag tror även på nätverkande. Men Kiruna är långt bort både fysiskt och mentalt, man känner sig inte med där uppe. Det här sker på en väldigt hög nivå. Med workshops etc.

Fråga från deltagarna:

Hur samverkar ni med LKAB?

Svar:

Där har vi bra samarbete, LKAB är en 2:4-anläggning (LSO 2:4 farlig verksamhet), de får vara med och finansiera vissa delar.

Vi har även ett samarbete med kommuner i Norge och Finland, och det ser finare ut på pappret än i verkligheten. Samverkan med Norge kan till vardags handla om att samarbete kring en olycka vid gränsen, det är närmare dit från Narvik än från Kiruna. Vårt samarbete över nationsgränserna skulle naturligtvis kunna utvecklas betydligt mer.

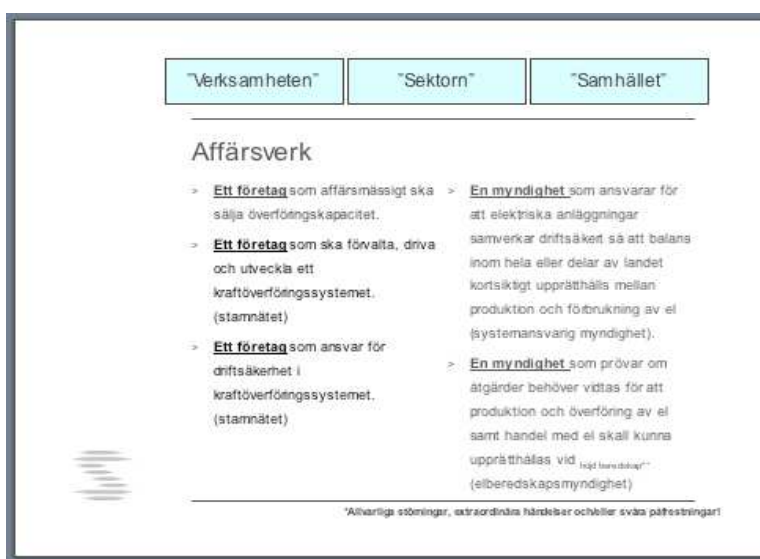
Thord Erikson, Svenska Kraftnät

Vi befinner oss i en utvecklig av stamnätet som även måste kunna ta hand om all alternativ energi. Nätet ska byggas ut kraftigt vilket innebär att det på sina håll råder rallarstämning. Massor av projekt är igång.

I och med detta vill vi även utveckla vår krisledningsförmåga. Bygger en ledningsplats för 100 miljoner kronor i syfte att kunna hålla igång en fungerande elmarknad.

Förr skulle vi bara leverera el, men nu behöver vi också kunna handla med el i händelse av en kris. Vi behöver se till hela Nordens utveckling, med gemensamma resurser, gemensam ledningsstrategi för större insatser. Vi måste fånga det nordiska perspektivet och därmed också det europeiska.

Svenska kraftnät är ett företag.

Ska vi få ordning på elförsörjningen så krävs nära samverkan med stora företag.

"vid längre elavbrott fungerar praktiskt taget ingenting i samhället"

Utan el stannar Sverige!

Rapport från Hot och riskutredningen

- En väl fungerande elförsörjning är av grundläggande betydelse för stora delar av samhällets verksamhet och en förutsättning för Sveriges ekonomiska och sociala utveckling.
- **El** är en förutsättning för nästan all annan energiförsörjning och ofta en förutsättning för att andra tekniska system ska fungera.
- **Elavbrott** kan under svåra väderleksförhållanden också vara en fara för individers överlevnad.

• Mot bakgrund av vikten för andra viktiga samhällsfunktioner får därför långvariga avbrott i elförsörjningen anses inta en särställning i samhällets beredskapsplanering.

"För flera samhällsviktiga verksamheter är effekten relativt små - samtidigt som kraven på leverans många gånger är absolut"

Krishanteringsförmåga och förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå allvarliga störningar

RB 2010

Målet för Affärsverkets svenska kraftnät beträffande beredskapen mot allvarliga störningar på samhället i fred är

- Robust samhälle!** > - att verka för att riskerna för en allvarlig störning på samhället genom omfattande störningar inom elförsörjningen, naturgasförsörjningen och dammbrott eller höga flöden minskar,
- Samverkan och effektiv resursutnyttjande!** > - att verka för att elförsörjningens samtliga resurser samt resurser från Försvarsmakten och aktiviteter inom det civila försvaret samt från andra aktörer kan samordnas och kraftsamlas i händelse av allvarliga störningar inom elförsörjningen i fredstid,
- Krisledningsförmåga!** > - att verka för att handlingsberedskapen upprätthålls för snabba och effektiva lednings- och informationsinsatser i händelse av dammhaveri eller allvarliga störningar inom elförsörjningen i fredstid.

Strategisk, taktisk och operativ elsamverkan vid störningar

The diagram illustrates a hierarchy of cooperation levels for power supply during disturbances. At the top level is 'Avtal' (Agreement). Below it are five levels of cooperation, each represented by a box: 'Bil 1 karta' (Map), 'Bil 2 frekvens' (Frequency), 'Bil 3 Elövervakning och ledning' (Monitoring and control), 'Bil 4 villkor och priser' (Conditions and prices), and 'Bil 5 inledande samverkan' (Initial cooperation). To the left of this diagram is a photograph showing a tree branch heavily laden with snow, illustrating a potential cause of power disturbances.

Elsamverkan

- Nätföretagen är medlemmar
- Svensk Energi - administrerar
- SSK deltar och har myndighets möjligheter

1 Övre Norrland
2 Nedre Norrland
3 Gävle-Dala
4 Mellan
5 Öst
6 Väst
7 Syd

Vad ska skyddas? Hot och risker?

Samhället krisberedskap!

Hur ska vi arbeta? Tre trädar.....

Bygg robusta system!
Alla ska ta ansvar!
Jobba före under och efter!

Vi har ett tillgängligt system för samordning, det gäller bara att acceptera det och ställa upp på den strategi som finns.

Ta snabbt fram minst **fem viktiga delar** i vårt **system** för samordning av samhällets krishantering!

1. Värdegrund
2. Tillämpningsorg
3. Samordning och stöd (SB/KH och MSB)
4. Stödsystem (Rakel, m.m.)
5. Utbildning och övning

Samordning?

Det finns många olika aktörer som har en viktig roll för att hantera en kris eller olycka, även flera som man inte tänker på i första hand.

Rangordna dessa logotyper i ett krishanteringsperspektiv!
I fallande ordning, från mest betydelsefull, 1 till 15!

Svar påfrästning,
extraordinär händelse,
allvarig störning eller kris!

Slutsatser: Det finns massor av resurser, bara fantasibrist. Vi måste våga att använda resurser på andra sätt. Visst kostar det på, det är svårt att kliva från det man byggt upp själv in i något som är gemensamt.

Jag tycker det ligger ett stort värde i att börja mäta samverkan och ledning, se vem som är bäst i klassen – och vem som är sämst i klassen, Det skulle driva utveckling. Alla vill vara bäst. Ingen vill vara sämst.

Affärsverkets svenska kraftnäts syn på behov och utveckling

Krav

- > Resurser som i vardagen är utspridda på många olika aktörer och ofta över en stor geografisk yta måste snabbt kunna samlas och utnyttjas samordnat.

Behov

- > Gemensamma plattformar, metoder och system för kris- och reparationsberedskapens - förbättrar förmågan att dela information om läget, upprätta samlade bedömningar, kommunicera med varandra och medborgarna samt att genomföra operativa insatser snabbt.

Affärsverkets svenska kraftnäts syn på behov och utveckling

Krav

- > Aktörerna bör ha en grundläggande beredskap och förmåga att snabbt och effektivt agera och samverka i en krissituation.

Behov

- > Aktörerna bör ha en likartad struktur för detta och använda gemensamma eller kompatibla system och metoder för analys, uppföljning, rapportering och kommunikation.
- > Aktörerna bör också ha gemensamma utbildningar och övningar.

Fråga:

Hur skulle vi kunna bygga upp ett liknande säkert system för tele som för el?
Elnäten mer fysiskt ihopkopplade.
Telenäten finns många olika,

Thord:

Telekom består av ett antal aktörer, se till att ha abonnemang hos alla aktörer så har ni en god robusthet. Vara kund hos flera olika aktörer. Men vet inte om det är skiljda system.
Bygg robusthet genom mångfald!

Vi är varandras problem ☺ Teleproblem beror på brister i elförsörjningen.
Elproblem beror på brister i teleöverföringen.

Leif Axelsson, Lindholmen Science Park

Vi driver Security Arena som är ett projekt delvis finansierat av MSB. Vi arbetar med FoU inom teknik och metoder med fokus på samhällssäkerhet. Det betyder att vi tillhandahåller en neutral arena – en triple helix-miljö där akademi, offentlighet och det privata näringslivet ska kunna mötas.

Inom ledning och samverkan är informationsdelning en grundfråga. Security Arena skapar en förutsättning för ledning och samverkan.

Ta upp några punkter som vi ser är viktigt.

Teknikstöd: Man löser inte ledning med tekniklösningar enbart, men teknik är en viktig del. Och då menar jag inte speciallösningar som inte håller mellan organisationer och aktörer, utan det handlar om att behandla information så

att man inte blir översköld med sådant man inte vill ha. Informationen måste vara presenterad på ett sätt så att man kan ta den till sig

- > Det finns en fördel med att ha samma system i vardag som i kris.
- > I grunden måste tekniken vara säker robust och tillgänglig.
- > För att vara pro-aktiva och minska effekter av kriser så är det viktigt att dra nytta av erfarenheter.

Hur ska man samverka? Ett gemensamt gränssnitt och standardisering är viktigt. Flexibel tjänstehantering av de tjänster man behöver för ledning och samverkan, nomenklatur. Samverkan med andra länder kräver kunskap om olika kulturer.

Samverkansmetodik: Minst lika viktigt att industrin delar med sig av information. Informationsdelning är incitamentsdriven. Man måste förstå och veta varför informationen är viktig dela ut och man måste få något tillbaka. Detta gäller framförallt inom industrin. Den som förväntas dela med sig kommersiell info är beredd att göra det i gengäld mot något annat.

Juridik: Vad händer med informationen efter en kris. Det måste vara klarlagt redan innan man delar informationen. Lagar och regler behöver ses över med detta perspektiv.

Träning och utbildning: Det är viktigt att öva sig inför kriser. På vissa ställen i världen, t ex i vissa områden i USA, säger man att man ej behöver öva eftersom man har fullt upp att hantera verkliga händelser. Men så har vi det inte här.

Samtalsfråga 2

Vilken utveckling vill ni ha i framtiden när det gäller ledning och samverkan?

Vad saknar du?

Skriftlig dokumentation:

Grupp 3

Behov av:

- Gemensam ledningsmetodik.
 - Gemensam syn på lägesbild/lägesuppfattning.
 - Uppmuntra samverkan (genom regleringsbrev och andra styrdokument).
- Nätverka redan i vardagen för att skapa förtroende för varandras förmåga. Sätt mål även för samverkan, och följ upp dessa.

- Kartlägga beroendeförhållanden för att veta vem man verkligen behöver samverka med.

Grupp 4

- Skapa (t ex) tre nivåer i krishanteringssystemet.
- Titta på erfarenheter utomlands, t ex Storbritanniens guld-silver-brons-system.
- Rakel kostar pengar! Pengar saknas (i kommuner). Jmf med andra länder där staten står för utbyggnad och drift. Viktigt att utveckla användarvänlighet, enheterna måste finnas tillgängliga när de behövs men många användare ser inte anledningar att bära med den i vardagen, då saknas förutsättningar för kommunikation.
- Återkoppling behövs på den information som lämnas. Den som lämnar information måste få något tillbaka.
- Sekretesslagstiftning behöver ses över.

Grupp 6

Sv Kraft: Mod, vilja, energi, drivkraft. System finns men motivationen finns inte. Draget saknas. Implementeringen måste ske med kraft. Driva/ta fram modell som man kan anpassa sig efter. Ett system som fungerar inte bara för svenska myndigheter, utan utanför landsgränsen och inom privat verksamhet. MSB måste stiga fram.

Rtj Göteborg: Viktigt att förstå motstridigheter. Ingen verksamhet är densamma så standardisering är svårt.

Lst Stockholm: Ramverk/minsta gemensamma nämnare ska vara samma. Samverkansmöten, gemensamma system (Rakel). Polisens roll – anser stå utanför det här?

Sv Kraft: Alla måste se sin roll i ett större perspektiv. Alla lagar måste beaktas.

Lst Stockholm: Behov av polisens inblandning i dagens verksamhet saknas.

Sv Kraft: Saknar en vision från MSB.

Rtj Göteborg: För att hitta minsta gemensamma nämnare krävs en öppen dialog.

Sv Kraft: Skillnad på centralistisk krisledning och konkurrensinriktad styrning.

FoI: Överenskommelse vad vi samverkar om? Med vilka förutsättningar gör vi in i samverkan? Noggrannare i vad, var och när. Snabbare på diskussion, föder nya idéer.

MSB: Vad menar vi egentligen? Fastställande av gemensamma mål för ledning och samverkan.

Lst Stockholm: Erfarenhet, stegvis utveckling. Vi blir bättre genom t ex prinsessbröllop och EU-möten.

FoI: Om alla in i en samverkanssituation, alla går därifrån med den information man vill ha – då har man lyckats. Det föder ett fortsatt intresse.

BRM: Gemensamma kanaler för kommunikation, alla känner sig delaktiga i en öppen dialog. Gemensamma mål – när, var hur.

Sv Kraft: ”Bägge parter måste vinna”.

FoI: Samverkan får inte bli ett självändamål.

Grupp 7

- Mer gemensam utbildning och övning i krisledning.
- Skapa bättre förståelse för varandras ledningsmetoder/system.
- Identifiera vilka som behöver samverka och skapa möjligheter till informationsutbyte för ”collaborative sense-making”. Detta kräver översyn av procedurer och teknik.
- Skapa forum för samverkan.
- Utveckla ett ”early warning system” för informationsutbyte. T ex varna för social oro som kan leda till upplopp, bilbränder mm.
- Se över sekretesslagstiftningen eller i alla fall dess tillämpning. Människans behov i centrum
- Överföring av forskningsresultat. Hjälp att föra ut forskning.

Grupp 8

- Bort från lägesbild?
 - Saknar gemensamt kartunderlag. Behövs samordning av olika aktörers olika system på området.
 - Var går brytpunkten för samordning av information/gemensam lägesbild?
 - Förbättra samordningen mellan ledningscentraler, standardisering.
 - Samordna lagstiftning mellan olika aktörer.
 - Central sammanställning av tillgängliga resurser. (gemensam lägesbild)
- Strävan mot totalbild (t ex ambulans).
- Delgivning av information och frågan om förtroende.
 - Trovärdighet kring information mot allmänheten.
 - Nya sociala medier – hur hantera dessa?
 - Information mot allmänheten respektive mellan krishanteringsaktörer – trovärdighet.

- Informationsstrategier.

Grupp 9

- Vi vill se en större förståelse från alla inblandade aktörer för behovet av samverkan med andra för att det egna resultatet ska bli bättre.
- En tydligare och enhetlig modell ger möjlighet att utvecklas och träna tillsammans. Ger även möjlighet att teknikutveckla stödsystem.
- Regionala forum för att hantera kriser. Identifiera lämpliga deltagare.

Grupp 10

Per A: Är avgränsningen på MSB:s uppdrag bra? Annan organisation på samordning, övergripande samordning. "Det kan bara vara en som övergripande bestämmer".

Lars: Heta potatisar där, för att ingen vågar ta i frågan, t ex helikopterutredningar.

Per A: Samverkan mellan larmcentralerna har förbättrats. Egen regi kontra upphandling, vem sätter samordningsstandarder?

Södertörn: Vem har behov av gemensam lägesbild? Hur delas informationen på effektivt sätt? What's in it for me? Olika tidsfönster vid lägesbild, främst på lite längre sikt. Prognos.

Lars: Juridik i samband med informationsdelning, kan utvecklas. T ex sekretess.

Grupp 11

Kulturkrock?

Om det finns en idé/system så måste den kommuniceras bättre så att alla känner igen sig. Inte bara proffsen. Är idén bra?

Utbildning, nätverkande.

Tydlighet kring roller, samsyn.

Förankring av krishanteringssystemet på alla nivåer.

Utvärdering.

Pusslet – regionala övningsråd.

Gemensam planering – verksamhet, utbildning, övning.

Grupp 12

A/ Vi måste göra mer tillsammans och våga komma in tidigt i varandras processer.

B/ Syan/utred de mer diffusa situationerna när flera aktörer måste vara med och inte de som vanligtvis är med (läs polis, rtj, sjukv).

C/ Tekniskt ledningsstöd behöver andra verksamheter än polis, sjukvård, rtj och det innebär att detta inte ska ta sin utgångspunkt i insatsverksamhet. Vänd processen vid nyutveckling, exempelvis ta Raketutvecklingen. Låt "civila", icke uniformsyrken, vara med och utforma en sådan enkel sak som kommunikationsverktyg/handenheter. Då blir den användarvänlig och sedan kan en mindre serie stora klumpiga handenheter utvecklas.

D/ Se över sekretesslagstiftningen så att olika aktörer kan dela information i goda syften, vid t ex gemensamma möten.

E/ MSB måste börja lyfta fram andra kompetenser än uniformsyrken, t ex socialtjänst, informationssäkerhetsexperter.

F/ Sverige är fast i två perspektiv:

> Kl 9-17.

> Sportlov/semester i juli/älgjakt.

Varför inte mer flexibelt? Måste vi alltid göra som vi alltid har gjort? Bryt mönstret! Ha öppet på morgonen, vila på dagen, ha öppet till 24 etc.

Grupp Xx

- Olika organisationer har varierande förutsättningar för att kunna delta i en övning/utbildning för att utveckla krishanteringssystemet.
- > MSB ska ha möjlighet att medge att alla är med.
- Stöd behövs och utredningar behöver minskas och resultaten implementeras. MSB bör arbeta långsiktigt och medge färre mer kvalitativa verksamheter och ta tillvara resultaten.

Grupp Xx

Lst: • Gemensamt synsätt.

• Metodkoncept från MSB till länsstyrelser: Hur bedriva ledning? Hur möter vi krisen? Helhetsperspektiv.

Kommun: • Formell struktur.

• Känna varandra.

• Förankra värdegrund.

Soc: • Utbildning, samhällskunskap, grund

• Ansvarsförhållanden.

• Förmedla erfarenheter.

• Utveckla planerade aktiviteter.

- SAAB: • Gemensam informationsutbytarstandard.
- Dela information > samverkan.
 - Öppna upp tekniska system för att utbyta information.

Grupp Xx

- Olika behov i olika delar av landet – hitta minsta gemensamma nämnare.
 - Gemensam utveckling som vi tar fram tillsammans.
 - Börja mäta – krav för att nå samverkan, uppföljning.
 - Indikatorer vad är god samverkan och god ledning.
 - Börja mäta här och nu!
 - Hitta förbättringsmöjligheter.
 - Få med ledning och samverkan i resultatmål som kommer att bli aktuella.
- Klarare styrning och uppföljning.
- Övning, utbildning, förståelse för varandra.
 - MSB – öka sitt resekonto, få förståelse.
 - MSB – plattformen, men tas fram gemensamt.
 - Tydligare strukturer för insamling av inhämtning av information.
 - Kompetensutveckling gällande samverkan och ledning.
 - Omsättning av vad som har framkommit i forskning till praktiska råd av hur detta kan omsättas i praktiken rent konkret.
 - Gemensam terminologi > åtminstone kunskap om varandras.

Samtalsfråga 3

Diskussioner utifrån eget intresse.

Deltagarna i workshopen fick i uppdrag att skriva ner ett diskussionsämne som de gärna vill fördjupa sig i senare under dagen. Under Samtalsfråga 3 blev så uppgiften att utifrån eget intresse välja ut två ämnen att diskutera/argumentera kring i grupp.

Stödfrågorna var:

Vilka behov och brister finns avseende samverkan och ledning?
Vad behöver inte göras avseende samverkan och ledning?

Deltagarnas önskemål grupperades i följande tio ämnesområden.

1. Samverkan och samordning

(På de enskilda lapparna: • Stöd i samordning • Tydliggör spelreglerna för privat-offentlig samverkan inom ledning och samverkan • Förväntningar på andra organisationer vid olycka/kris • Stöd/verktyg för att möten med

samverkande aktörer vid en händelse ska bli effektiva och konstruktiva och ge bra beslut • Behov av gemensamt ramverk för system av system • Syfte effektiv samverkan i många dimensioner • Samverkan – vem har ledarflaggan i utvecklingsarbetet? • Samverkansledning • Samverkansformer
• Samverkanskonferens, arena, utveckling, resultat • Hur får vi till en samordnad samverkan? • Samverka för samhällsnytta! • Beroendeförhållanden
• Privat/Offentlig samverkan)

2. MSB:s roll

(På de enskilda lapparna: • MSB:s roll för samverkan • Hanteringen/relationen av och mellan olika myndigheters TIB-funktion • Återkoppling av hur gemensamma beslut verkställs • MSB:s ansvar och mandat vid ledning och samverkan vid ett "elände" – aktörernas syn • Förväntningar på myndigheten?)

3. Övning och utbildning

(På de enskilda lapparna: • Lära mer om andra organisationer och myndigheter
• Samöva mer med samverkande myndigheter • Gemensam utbildning
• Gemensam databas om vad som pågår • Kunskap kring det offentliga krishanteringssystemet • Samordnad utbildning i krisledning och kriskommunikation (utökad och mer) • Utbildning för samverkansperson i "Hur leds och styrs samhället" • Verktyg för träning/övning av ledning • Det viktigaste utbildningsbehovet? • Utbildning och samövning • Hur ska systemet dra nytta av befintlig kunskap och erfarenheter?)

4. Kommunikation

(På de enskilda lapparna: • Kommunikation mellan olika aktörer
• Kommunikationsförståelse i egna organisationen Vad? När? Hur? Vem?
• Kommunikation)

5. Lägesbild – uppfattning – prognos

(På de enskilda lapparna: Hur ska information mellan myndigheter utbytas?
• Verifiering av effekt vs. organisationens mål: 1 Uppdraget 2 Insatsen 3 Operativ samverkan • Hur få tillbaka information från lägescentraler? • Var finns den nationella lägesbilden? Hur förmedlas den? • Dela information
• Gemensam lägesbild, informationsutbyte • Vilken information behöver vi dela? Kan vi göra en gemensam kravspec.? • Gemensam lägesbild, kartstöd, tillgängliga resurser)

6. Tekniskt stöd, informationsdelning och standarder

(På de enskilda lapparna: • Krav på verktyg för stöd, samverkan • Standard för informationsöverföring mellan tekniska system • Standardisering • Teknisk kommunikation med andra myndigheter, typ video • Rakel som verktyg i ledning och samverkan)

7. Gemensamma mål, värderingar och arbetssätt

(På de enskilda lapparna: • Gemensam målbild och värderingar • Hur få till likartad stabs- och ledningsmetodikutbildning? • Realism i utbildning och träning • Gemensamt synsätt • Målbild och värdegrund – varför gör vi det här? • Hur kommunicera en gemensam målbild? • Agera utifrån målbild – högre hastighet • Vilka är de konkreta problemen inom ledning – lokalt, regionalt, centralt?)

8. Metodutveckling

(På de enskilda lapparna: • Kontinuerlig förändringsledning • Tydliga ledningar (våga se hur andra länder gör) • Metodutveckling • Gemensam ledningsmetodik)

9. Geografiskt områdesansvar och ”sektorsansvar”

(På de enskilda lapparna: • Hur samverka mellan central organisation och geografiskt ansvarig? • Områdesansvar i relation till sektorsansvar • Underlätta samverkan mellan lokala och regionala organisationer • Geografiskt områdesansvar)

10. Ledning och organisering

(På de enskilda lapparna: • Ledning vid komplexa händelser • Hanteringsförutsättningar av diffusa skeenden/händelser? • Nätverksorganisering • Gemensam ”statlig” larmcentral för oförutsedda och planerade händelser)

Skriftlig dokumentation:

SAMVERKAN OCH SAMORDNING

En grupp

- Det saknas samsyn kring vad de olika begreppen står för.
- Samverkan utan mål blir bara diskussion.
- Brist att det inte finns ordnade strukturer mer än samverkanskonferenser, TIB, SO etc. Fler former behövs.
- Samverkanskonferenser kan utvecklas tematiskt; kan ha olika syften och tema.
- TIB-nätverket skulle kunna användas i större utsträckning för samverkan.
- Behöver inte göras/åtgärdas: Teoretiska resonemang om vad ledning, lägesbild etc är.

Nästa grupp

Vad behöver göras?

- Samverkan, samordning inom egen organisation – på nationell, regional och lokal nivå.
- Återkoppling på beslut (– var hittar man sin del i helheten?)
- Ger morot till att lämna information nästa gång.

- Olika områden: El, tele, vatten, logistik. Mätbarhet? Tillgänglighet, säkerhet, robusthet, utbildning, ledningsorganisation, övning, aktiviteter.

Vad behöver inte göras?

- Ge utrymme för eget handlande!
- Inte ge otydliga föreskrifter!

MSB:s ROLL

En grupp

- Se till att vara stödjande för alla parter.
- Idag finns ingen instans som leder utvecklingen inom ledning och samordning.
- MSB borde presentera konkreta förslag att reagera på, inte bara fråga öppet vad aktörerna behöver. Ge något att reagera på!
- Ta fram indikatorer på "bra/god samverkan" i samverkan med de olika aktörerna. Kan utmytna i föreskrifter, handböcker, rekommendationer etc.
- Undvik "vi och dom"-förhållande genom att till exempel samla parter tidigt i processen när uppdrag löses i syfte att skapa delaktighet. Nackdel att det tar tid.
- Använda tillsyn och utvärdera som instrument.
- Tydliggöra roller och ansvar.

ÖVNING OCH UTBILDNING

En grupp

- Mer gemensamma övningar.
- Utvärdering efter övning är viktigt.
- Lärdomar ska implementeras.
- Bestäm vad som ska utvärderas innan övning.

- Ta fram en scenariobank – CRISMART vid Försvarshögskolan har en bank med scenarion.
- Alla som jobbar med ledning inom krishanteringssektorn bör ha en grundläggande utbildning i ledning och "samhällskunskap".
- Överföring mellan forskning till utbildning – viktigt komplement till empiri.
- Vid övningar bör "skarpa aktörer" från olika myndigheter/organisationer delta.
- Bjud in industrin vid övningar.
- Nyttja dataspel som stöd vid övning.

Nästa grupp

- Skapa motivation och tid är svårt för händelser som nästan aldrig händer.
- Viss likriktning kan uppnås om MSB ger någon typ av riktlinje för enklare övningar för delmoment inom helheten krisberedskap.

- Träning mellan ”centrala nivåer”. Myndigheter pratar lite olika språk och har inga kanaler upparbetade eftersom inte samverkan sker dagligen. Central samverkanskurs kan vara en uppstartsövning.
- Utbildning i ”medborgarfokus i samverkansrollen”. Varför samverka? Denna skulle kunna ligga till grund för framtida bättre samverkansformer.

KOMMUNIKATION

En grupp

- Kommunikationsmönster bör upprättas – vid brister i insikt och struktur kan stora skador uppstå.
- Identifiera kommunikationsbehov.
- Digitala, allmänna media/sociala medier.
- Kulturella skillnader mellan olika aktörer måste kunna hanteras.

LÄGESBILD – UPPFATTNING – PROGNOSE

En grupp

- SOS Alarm ger unika möjligheter till Early Warning Systems.
- Det borde gå att nyttja larmsystem för att finna anomalier.
- Mindset att vilja dela information och analys av information bör utvecklas.
- Förtroende är viktigt för informationsutbyte.
- Tekniken är inget problem.
- Begreppet lägesbild låser folk.
- Hur kan vi våga att delge osäker information?

Nästa grupp

- Kunna nyttja Lantmäteriets kartunderlag gratis.
- Kunna dela positionsdata i GIS, mellan alla aktörer i en olycka/kris.
- Lägesbild? Lägesuppfattning? Vad är vad – här är det bra om man kan få en definition av begrepp.
- Lägesbild/uppfattning ska beskriva läget vid en viss tidpunkt på ett standardiserat sätt (nomenklatur och teknik).
- Ett informationsdelningssystem

TEKNISKT STÖD, INFORMATIONSDELNING OCH STANDARDER

En grupp

- Brister: Avsaknad av regelverk, gränssytor och arkitektur för informationsutbyte.

Nästa grupp

- Mängder med tekniska system
 - men ingen informationsöverföring
 - standard för informationsdelning behövs.

- Information och interaktion på olika nivåer.
- Hur dra nytta av erfarenheter?
- Gemensam struktur för rapportering efter kris/incident.
- Gemensam ordlista/WIKI?

GEMENSAMMA MÅL, VÄRDERINGAR OCH ARBETSSÄTT

En grupp

- Viktigt med gemensamma mål som alla ingående organisationer ställer upp på.
- Mål utgår från grundläggande värderingar.
- MSB behöver också ställa tydligare krav på aktörerna.
- Det krävs också resurser för att nå målen.
- Mål och krav på många nivåer.
- Förståelse för varandras mål.
- Mål måste vara mätbara och kopplade till kraven.
- Mål kommer att se olika ut beroende på resurser, miljö osv.
- Grundläggande värderingar i grundlagen.
- Mål måste vara överens med värderingarna.
- Hur mycket ska vi betala för krav på samhällsstrukturer?
- Helhetssystem – krav, målsättningar, feedback.

Nästa grupp

Vad är en god samverkansförmåga?

- MSB bör ta fram metod/indikatorer för att mäta denna förmåga. Måste dock behovsanpassas för olika sektorer. Ett fåtal kan tas fram för generellt perspektiv.
- Det är ett system och det måste tydliggöras en gemensam bild av detta även om den ska bankas in.
- Alla aktörer bör ur ett krishanteringsperspektiv främja samverkan_så att detta de facto sker.

METODUTVECKLING

En grupp

- Nationell struktur: Inom denna struktur tar man fram metoder för hur samverkan ska ske. Samverkan ser olika ut i olika situationer, men det finns en bakomliggande modell.
- Vi måste komma till att det är fint att samverka.

GEOGRAFISKT OMRÅDESANSVAR OCH ”SEKTORANSVAR”

En grupp

- Förtydligande kring hur det geografiska områdesansvaret ska bedrivas.
- Tidigt motivera samverkan.

LEDNING OCH ORGANISERING

Ingen grupp lämnade in dokumentation i detta diskussionsområde.

Samtalsfråga 4.

Vad kan MSB tillföra i form av stöd, resurser med mera – till er när ni jobbar ute på fältet

Är det något som MSB inte skall göra?

Skriftlig dokumentation:

Grupp 2

- Bidra till ökad förmåga inom krishantering.
- Vara en plattform där olika aktörer kan träffas och utbyta kunskap och erfarenheter.
- Utveckla metoder och teknik till nytta för mindre aktörer som inte har egna resurser för utveckling av dessa.
- Fungera som katalysator inom samverkansområdet.
- Stötta och finansiera goda projekt (istället för att driva projekt själv).
- Översätta forskningsresultat till praktiskt användbara råd och instruktioner.
- Initiera olika former av övningar.

MSB ska inte:
Detaljstyra verksamhet.

Övrigt:

MSB bör bjuda in aktörer för att definiera mål, kriterier, spelregler för ledning och samverkan.

Grupp 6

- Verktyg för att skapa målbilder, MSB bör kunna vara sammankallande för arbetet med målbilder > kunna stödja metodutveckling.
- Vidareutveckla "kraven" på gemensamma strukturer för ledning och samverkan > kanske använda 2:4-anslaget till ledning och samverkan.

Grupp 7

- Ta initiativ till att sprida kunskap från forskning.
- Vara svenskt centrum för standardisering av begrepp.
- Hålla workshop avseende fall som bara kan lösas av flera myndigheter.

- Samordna utbildning/övning med flera myndigheter.

Grupp 8

- Träna ledningsförmågan på lokal nivå/-organisationer utifrån de lokala förutsättningarna. Stabsmetodik mm på plats.
- Tydliggöra MSB:s arbete med nationellt samhällsskydd och nationell beredskap.

Grupp 9

- MSB tar över Rakel som operatör och finansierar det med anslag.
- MSB ska inte detaljreglera andra myndigheter, däremot gränssnitten mellan aktörer (som ska standardiseras).
- Återinföra LUPP.
- Utbilda regionalt i samverkan för samhällsskydd och beredskap.

Grupp 10

1. Regelverk/ramavtal.
2. Öka resurser till kommuner avseende krisstöd.
3. Stöd nationell och regional samverkan.
4. Samla lärdom av internationella händelser.

Inte detaljstyra för mycket.

Grupp 11

- MSB ska be andra centrala myndigheter inventera behov av frivilliga stödresurser > Sammanfattning och vara motor för att komma fram till bättre användning.
Bra signal om MSB lyfter frivilligheten (nyttan) och vice versa.
- En idékonferens (liknade denna) där man fokuserar på samverkan och inte pengar.
- Erfarenhetsutbyte. MSB bör sprida och vara motor.
- Utbildning > System, samverkan.
- Kontaktpersoner på alla myndigheter utifrån tema Samverkan.

Grupp Xx

Utveckla regional kompetens till att axla roll till att vara nationella kompetenser, dvs. kvalificerade ledningsresurser. Genom utbildning, övning och övrig kompetensutveckling.

Grupp Xx

- Bibehålla stöd vid utbildning/övning.
- Tydligare uppföljning/utvärdering av genomförd verksamhet (2:4-anslag, kommunalt beredskapsbidrag)
- Metodstöd för samverkan och ledning.
- Goda exempel på samverkan.

Inte:

Inte skriva floskelsamling om ledning och samverkan.

Grupp Xx

- MSB ska verka för att dom övergripande principerna reglerna implementeras hos krishanteringsaktörerna, så att de utförande aktörerna kan lösa sina uppgifter.
- Stimulera teknisk utveckling.
- Främja nätverkande mellan olika krishanteringsaktörer, t ex övningar och workshops.
- MSB ska inte detaljstyra.
- MSB ska inte utveckla egen teknik.

Grupp Xx

- Täcka/betala Rakel-licenserna för kommunala räddningstjänsterna.
- Återkoppling/resultat av upprättade/skapade lägesbilder, bör åter till levererande funktion (verksamhet, myndighet m fl.).
- Återkoppling skapar även förbättrad vilja och kanske även förmåga att på nytt lämna underlag.

Grupp Xx

- Agera som "sammanställande" vad gäller förbättringsprocesser och förändringsledning.
- Inför förmågemål för samverkan.
- Stöd i form av personella resurser för utbildning och övning i ledning och samverkan, stabsmetodik. Ett gemensamt koncept antaget av alla.

Inte:

Göra tekniska system.

Forts Samtalsfråga 4.

Kom också överens om en mening som ni är överens om kring bordet!

Skriftlig dokumentation:

”Det måste finnas en mening med samverkan/samordning.”

”Stöd nationell och regional samverkan.”

”Detaljstyr inte kommunerna.”

”Enklare att ansöka om 2:4-anslaget.”

”Återkoppla aggregerad lägesbild tillbaka till uppgiftslämnare.”
(är ett viktigt moment i lägesbyggandet)

”Tydliggör MSB:s arbete med nationellt samhällsskydd och nationell beredskap.”

”MSB ska inte utveckla egen teknik.”

”Mätbara mål – fokusera på effekten.”

”MSB ska stödja inventering av behov hos olika myndigheter och andra aktörer angående behov ledning/samverkan.”

MSB borde samordna myndighetssamverkarna.”

MSB ska vara en katalysator i krishanteringssystemet.”

”Uppfinn inte hjulet två gånger. Gör inte om jobb som redan har gjorts av KBM/SRV.”

”MSB ska inspirera, våga ta täten samt ta fram gemensamma värderingar och mål.”

**Håkan Axelsson avrundar övningen
och dagens workshop.**

Tack! Det här ger oss en möjlighet få fram bra underlag och kunna jobba vidare. De här sista meningarna var bra att fotografera av som de hördes.

Vår förhoppning är vi nu ska kunna landa det här uppdraget på ett bra sätt. Vi kommer att behöva den här dialogen med er och samhället fler gånger. Tack för er medverkan idag.